

faa at den kan tage, hvad den vil. Man har sagt, at Spørgsmaalet om de særlige Fonds faa ofte er kommet frem her i Salen, at man kun „foger op“, hvad der er sagt om dette Spørgsmaal, naar man taler om, hvad jeg her taler om; men det er ikke mig, der har bragt denne Discussion herind. Derfom Sorø Academi var blevet behandlet i Finantsloven iaar som i de foregaaende Aar, skulde jeg gjerne have tiet stille. (Tschering: Det er Regjeringens Skyld!) Neil jeg beder om Forlabelse, det er ikke Regjeringen, det er Finantsudvalget, der har reist hele denne Sag, jeg er kun Forvarer for et Institut, for et Princip imod Finantsudvalget. Derfom man vilde stille Sagen saaledes, som det ærede Medlem for Holbæk Amts 2den Valgkreds, faa vilde jeg sige, at man strax dristigt skal tage alle Consequenterne og f. Ex. erklære: „Den danske Stat befinder sig i stor Pengetrang; Ballø og Bemmetofte Klostre have derimod en Masse Penge, dem tager nu Statskassen, fordi den trænger til dem.“ Vil den ærede Rigsdagsmand gjøre det? Jeg troer dog, at han vil betænke sig derpaa. Man kan ad de almindelige Veie, som gjælde for vore administrative og legislative Forhold, søge at tilveiebringe Forandringer i Sorø Academies Indretning; man kan maaskee komme til det Resultat, at det er rigtigt at nedlægge hele Academiet og inddrage Pengene i Statskassen; det er muligt. Men man kan ikke lade Sorø Academi staae, som det nu staar, og desugtet trække Pengene derfra gennem Finantsloven til Formaal, som ere det ganske uvedkommende. Et af To maa man gjøre. Enten skal dette Academi være Statens fulde Dispositionsret underkastet, og da har det ærede Medlem Ret i, at det er en forkeert og uordentlig Forvaltning: at beholde det som en særlig Fond; man maa da med vor gamle, berømte Finantsmand sige: „die Finanzen müssen alle in einen Topf.“ Eller ogsaa skal man lade dette Institut have en virkelig Ret til at være en moralsk Person, hvis Existence man erkjender fra Statens Side, og da skal man ikke gjøre det, som man i en Række af Aar har gjort, og som man iaar vil sætte Kronen paa, nemlig gennem Finantsloven p l h n d r e det. Jeg haaber derfor, at

saamlige Ændringsforslag, som ere stillede til dette Afsnit, og som gaae ud paa at tage Penge fra Sorø Academi, maae blive forfaste.

Ministeren for Kirke- og Undervisningsvæsenet: Jeg skulde ikke have forlænget Discussionen, eller være kommen tilbage paa Seminarierne, naar der ikke desangaaende var faldet et Par Bemærkninger, som specielt vare rettede til mig. — Jeg skal naturligtviis ikke tillade mig Juogen Dom over Blaagaards Seminarium; dertil ere Forholdene mig for ubekjendte, men jeg har dog ikke ønsket, at det skulde staae opstillet som Noget, hvorfra man kunde argumentere Unødvendigheden af Statsseminarierne. Navnlige har jeg ikke troet, at det var begrundet eller rigtigt, naar det er blevet fremhævet som en ubillig Behandling fra Regjeringens Side, at der paabyrdes det saakaldte Friseminarium Udgifter til Examinationscommissionen. Jeg troer, at vedkommende Elever ligesom spare Penge ved den Afgift, som forlanges, idet de undgaae den ellers naturlige Ting, at være henviste til de Examinatorer, der afholdes i 3—4 større Byer her i Landet, og naar det hedder sig, at Friseminariets Forstander selv bærer denne Udgift ved at eftergive Contingentet for to Maanedes, maa han vel ogsaa finde sin Regning derved. Det maa muligen ogsaa falde sammen med den Standsning, som formodentlig finder Sted ved Seminarierne under sllige Examinators Afholdelse. Naar det er blevet gjort gjældende, at jeg ligesom har villet optræde i industriel Concurrance ved at anstille Beregninger over, hvad Seminarierne koste Staten, er dette Grundlag ingenlunde mit. Jeg ønsker ikke, at det Offentlige skal motivere en sllig Concurrance paa den Maade, eller overhovedet skal optræde som Concurrent. Jeg har kun fundet det nødvendigt ligeoverfor den Beregning, der er opstillet af Andre, at opstille en Contraberegning, og jeg troer vist, at den vil befindes at være nogenlunde rigtig. Jeg har ikke derved i mindste Maade villet motivere, at Statsseminarier skulde have Fortrin for Friseminarier, men jeg har kun villet oplyse, at den Undervisning, som gives navnlig Huuskantsønner og andre uformuende unge Folk, ikke er Staten